

Pleitnota

Hooggeachte jury , deskundigen en overige aanwezigen

Het is een groot genoegen om namens N&M een bijdrage te mogen leveren aan deze gedachtewisseling Energie en Babylon. Daarmee zet u een mooie metafoer neer; wanneer mensen het te hoog in hun bol krijgen, een toren tot aan de hemel bouwen, grijpt God in met een spraakverwarring om zo dit onmogelijk te maken en hen weer met beide benen op aarde te brengen. Heeft de jury hier het wereld beeld dat wij als mensen het te hoog in onze bol hebben gekregen door de planeet uit te leven en dat daardoor logischerwijs ook spraak verwarring ontstaan is? en dat de uitdaging is om weer ons met elkaar te verbinden om zo in harmonie met de planeet te komen en we weer onze plaats in nemen in de kosmos. Of dat de planeet ons dwingt tot de kern van ons mensheid , verbondenheid? de richting van weer samen optrekken, zoeken wat verbindt i.p.v. wat scheidt, oplossingsgericht en inspirerend en feitelijk , leidend tot een leven in balans met de natuur . spreekt ons aan.

In onze visie op de transitie hebben de volgende uitgangspunten

- De wetenschap die aangeeft wat noodzakelijk is op de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 2 graden
- Het moet haalbaar zijn, d.w.z. mensen, materialen, bedrijven en financiering moet beschikbaar zijn en hiermee mee kunnen, de 3 Ps
- Een optimalisatie naar maatschappelijk welzijn en niet financieel , d.w.z. werkgelegenheid en bedrijvigheid, gezondheid en stabiliteit, een feest om te leven.

In onze visie heeft u kunnen lezen dat we uitgaan van de twee graden doelstelling van Parijs en dit dus een minimum pakket betreft. tevens heeft het betrekking op Nederland en richt zich op 2035 CO₂ eq reductie van 70 % tov 1990. Zoals u gehoord heeft van recente uitgekomen rapporten is voor de 1,5 graad wellicht 95% in 2035 nodig. Dit heeft geen effect voor de ons voorgestelde aanpak, alleen dat de toets op haalbaarheid van hoger doelen moet nog expliciet gemaakt moet worden. Daarbij hebben we in ons achterhoofd dat aanpakken vergelijkbaar met “man op de maan” of “het winnen van de tweede oorlog door het industrieel complex om te zetten” altijd terug val posities zijn; de veerkracht en inventiviteit van onze strijd tegen het water geeft ons voldoende vertrouwen dat wij als Nederlanders dat zullen doen wat nodig is.

Voor U de Hoe vraag van de energie transitie centraal:

Voor elke transitie zijn 4 zaken essentieel. Visie, urgentie, een krachtige coalitie en successen tussendoor. En daar voegen we aan toe een eervol afscheid nemen voor wie en wat niet meer nodig is.

De visie hebben geschetst. Wind, zon, biomassa / brandstoffen, geothermie en restwarmte, de rol van gas en CCS en de 30% energie besparing. En dit onderverdeeld naar de toepassingsgebied , warmte mobiliteit en licht / apparaten. Veel ruimte voor innovatie opdat als we betere ontwikkelingen , bv prijsdaling zon, dan zullen daar op bijsturen. Gezien de omvang van de opgave is het o.i. essentieel om vanuit backcasting dit vraagstuk te benaderen en niet marginaal zoals nu veel gebeurd; met andere woorden zet de asset transitie in op basis wat we willen hebben en niet op basis van wat nu financieel de aantrekkelijkste stap zou zijn; geld is een middel nooit een doel.

Onze aanpak zou sterk klantgericht zijn; hoe zorgen dat het voor bedrijven burgers aantrekkelijk is om mee te doen en zo met hoop en positieve energie de verandering op te pakken. Vanuit onderzoeken die we gedaan hebben voor de topsector energie blijkt dat het altijd gaat om “ontzorgen “ “X factor “en het juist moment. Financien kunnen nooit een barriere vormen.

We zien de 4 transities voor ons die ieder een eigen aanpak vereisen en met een gezamenlijk kop:

Bebouwde omgeving, duurzame energie, mobiliteit en industrie. In alle transities zetten de overheden de doelen en randvoorwaarden, maar de uitvoering gezamenlijk met bedrijven en burgers gedaan. We houden ons niet bezig met herverdeling vragen over wie welke lasten moet dragen.

De bebouwde omgeving.

De visie is eenvoudig : Gas moet op een bepaald moment uit de bebouwde omgeving. De urgentie moet de decentrale overheden overbrengen. De overheden krijgen de keus om een datum te kiezen waarop gas afgesloten wordt en het alternatief, warmtepompen, warmtenetten o.b.v. duurzame warmte of restwarmte er moet zijn. Logisch is om dit aan te laten sluiten op de investerings momenten van infrastructuur of huisvesting. De Rijksoverheid zal de regelgeving technische en financiële randvoorwaarden mee moeten geven om te zorgen dat een klantgericht aanpak mogelijk is. Vervolgens zullen decentrale overheden lokaal een krachtige coalitie moeten bouwen, met o.a. woningbouwcorporaties, netwerkbedrijven, buurtverenigingen of lokale energie maatschappijen en gezamenlijk de aanpak vormgeven met betrokkenheid van velen. Wanneer gaat onze straat gas afsluiten ? energie besparen, zonnepaneel, warmte pompen. het zijn vergaande ingrepen en daarbij is samen vormgeven binnen kaders van geld en tijd de weg om de meest succesvolle weg. Bovendien leidt samen optrekken tot kosten besparing en hopelijk ook fun.

Alles bij elkaar brengend met een enthousiasmerend en streng lokaal toezicht en bijsturing moet dit met maatwerk mogelijk maken. Burgers en bedrijven realiseren de transitie. De krachtige brede coalitie De onderlinge afhankelijkheid van overheden bij grotere warmte voorzieningen maakt overleg daarbij nodig in het bepalen van momenten van transitie. En zeker bij collectieve warmtenetten is de regelgeving essentieel, o.i. een publieke onderneming met commerciële bronnen.

En dit alles ondersteun door het vieren van successen en bij afscheid nemen waardig en met het juiste ritueel.

De duurzame energie opwekking

Wanneer de doelen gesteld zijn door de overheden – 40 en straks wellicht 70% in 2030 - gaat het om een slim vormgeven. Backcasting, met andere woorden welke assets willen we hebben op termijn en hoe bouwen we de huidige assets af of passen deze aan zoals de netinfrastructuur en organiseren we dit planmatig. De urgentie is hier minder een aandachtspunt.

De Transitie voor wind op zee op de Noordzee: o.i. is een akkoord nodig is met de alle belanghebbenden: gas sector, wind sector, visserij , havens en landbouw, de natuurorganisaties. De krachtige coalitie. In het akkoord moeten de financiële belangen kloppen voor de nieuwe initiatieven en de afbouw van bestaande activiteiten. Dit akkoord voor 2030 moet leiden tot een marsroute en kan via streng borging mechanisme o.l.v. de overheid.

De landkeuzes voor grootschaligere projecten t.b.v. geothermie, zonnen centrales Ed. en afbouw van eerst kolen sectoren en op termijn gascentrales dienden geïntegreerd met de versterking / verzwaring van infrastructuur en opslag plaats te vinden. Dit is technisch en financieel en qua regelgeving een hoogstandje waar de deskundigen gegeven de marsroute invulling aan gaan geven. Een onderdeel van een nieuwe energieakkoord, de basis van de coalitie, dit keer met alle partijen zoals de gasector.

En ook hier is belangrijk dat tussendoelen gehaald worden en gevierd. De 7,2 cent per kWh voor WoZ in Borssele is hier een voorbeeld van.

De governance kan hierbij sterk centraal zijn vgl. met het huidige energieakkoord, waarbij de bewaking functie en sanctie mogelijkheden groter moeten zijn; vertraging kunnen we ons niet permitteren

De mobiliteit

Hierbij is onze visie gericht om wat is nodig op de lange termijn, buitgaande van de bestaande behoeften aan verplaatsing. Aangezien er voor luchtvaart en scheepvaart nauwelijks duurzame brandstoffen – groen gas en biobrandstoffen - beschikbaar zijn dienen zij primair hierin ingezet te worden waar geen alternatief is. De asset transitie van personen vervoer, vrachtauto's etc zal elektrisch moeten zijn, waarbij dit waterstof of accu's kunnen zijn. Graag neen bij ontwikkelingen die hier mee stroken.

Maar daarnaast spelen drie andere keuzes een rol, namelijk

- de modaliteiten shift - vlieg of per trein naar Frankfurt –
- de infrastructuur beslissingen van de overheid en
- de vermindering van mobiliteit. Doelen zijn vooralsnog niet haalbaar indien we niet plm 30 % minder verplaatsen .

In het energie akkoord zijn al vergaande afspraken gemaakt over wat de sector moet doen. Alleen plannen naar 2030 ontbreken nog in het geheel. Hier zou wat ons betreft een leidende rol van de overheid moeten plaatsvinden die met doelen en visie de richting aangeeft o.b.v. gedegen analyses voor de BV Nederland.

De vorm is wat ons betreft ook een mobiliteit akkoord. Ook hier vindt weer een afweging van belangen plaats en iedereen behoort er financieel beter uit te komen. De kosten staan in verhouding tot de maatschappelijk baten en de gerealiseerd synergie. De uitvoering hiervan zal naw twee dimensies bevatten,

- nl het personen vervoer , met oa kilometer beprijzing maar ook afscaffen woon werk vergoedingen en meer OV en fiets
- de vracht sector. Waarbij het havenbedrijven, ProRail, Schiphol en rws een dominante positie hebben. Zowel qua krachtig coalitie als qua aanpak.

Ook hier weer successen delen; de elektrsche fiets is een zegen voor het milieu en de gezondheid

De industrie

Bij de industrie weten we nog niet, er is geen visie. De markt komt uit zichzelf er niet uit, en dat is ook logisch. we weten wat de doelen zijn, namelijk bijna CO2 neutraal met CCS opslag en biobased gebaseerd. wat ontbreekt, is een visie van de overheid en industrie waar we in 2030 ons geld mee gaan verdienen; hoe ziet HvH rotterdam eruit ? VNO heeft 2 jaar geleden een congres hierover georganiseerd en daar kwam geen antwoord. Wat ons betreft heeft dit de allerhoogste prioriteit. De chemie heeft 3 jaar geleden een plan gepresenteerd, de heer Willems een visie op het haven complex. De rijksoverheid moet samen met bedrijfsleven dit binnen een jaar vormgeven en vervolgens een moderne industrie politiek “gaan voeren

De transitie in de landbouw laat ik voor het gemak buiten dit pleidooi

De gezamenlijk kop

En het totale overzicht, wat ons betreft graag de klimaat wet en een soort klimaat commissie die jaarlijks de voortgang rapporteert en aanbevelingen doet over bij sturing. Met een status vergelijkbaar met de rekenkamer. En een no brainer is natuurlijk dat elk voorstel bij de overheid voorzien is van een klimaat paragraaf, net als het bedrijfsleven dat doet

Kortom dames en heren van de jury. Onze gedachten zijn een invulling geven van obv oplossingen gericht, samen en inspirerend

Klantgericht en strak met maatwerk per transitie

Visies o.b.v. haalbaarheid en sound econmisc, krachtige coalities en vieren van successen en mooi afscheid nemen.

We hopen hiermee een bijdrage geleverd te hebben aan het denken hoe we de grootste maatschappelijk van onze generatie volgens Obama vorm kunnen geven in Nederland en opdat toekomstige generaties trots op ons zijn en wij het beste van onszelf hebben mogen geven

